

Sihtasutus Võrumaa Arenduskeskus
Sihtasutus Valgamaa Arenguagentuur
Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit
Sihtasutus Põlvamaa Arenduskeskus
Peipsiääre Vallavalitsus
Mustvee Vallavalitsus
Tartu Vallavalitsus

Teie 25.05.2026 nr 1-4/98

Meie (kuupäev digiallkirjas) nr 13-1/1437-1

Vastus pöördumisele idapiirialade väljakutsete lahendamise kohta

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile on vastavalt kuuluvusele edastatud teie 25.05.2026 Vabariigi Valitsusele esitatud pöördumine, milles toote välja ettepanekud ja juhite tähelepanu idapiirialade asukohast tulenevatele väljakutsetele ning vajadusele käsitleda nende piirkondade arengut ministeeriumideülese, pikaajalise ja sihipärase riikliku ülesandena.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium tutvustas pöördumises viidatud raportit „Idapiirialade asukohast tulenevad väljakutsed ja lahendusettepanekud“ Vabariigi Valitsusele 21.05.2026, eesmärgiga anda ülevaade idapiirialade sotsiaalmajanduslikust olukorrast ning piirkonnale avaldunud lühi- ja pikaajalistest mõjudest ning nende leevendamise võimalustest ja saada ministeeriumideüleseid suuniseid edasiseks tegevuseks, eeskätt piirkonna sotsiaalmajandusliku olukorra parandamiseks ja arengu ühtlustamiseks.

Valitsuskabineti arutelul lepidi kokku, et ministeeriumidel tuleb riigieelarveliste ja välisvahendite, sealhulgas koostatava riikliku partnerluskava 2028–2034 ehk ELi riigiplaani vahendite kavandamisel arvestada vajadusega suunata vahendeid regionaalselt tasakaalustatumalt väljapoole Harjumaad, pöörates eraldi tähelepanu idapiirialadele. Samuti tuleb Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil riigiplaani koostamise protsessis koostöös teiste ministeeriumidega määrata kindlaks meetmed, millel on suurim regionaalse mõju potentsiaal väljaspool Harjumaad ja idapiirialadel, ning esitada vastavad ettepanekud Rahandusministeeriumile hiljemalt 2027. aasta augustiks.

Teie ettepanekud idapiirialade suurinvesteeringute toetamise, uues riigiplaanis idapiirialade erisuse arvestamise, madalama omafinantseeringu rakendamise, hindamisel lisapunktide andmise ning seniste siseriiklike programmide jätkamise ja tugevdamise kohta on sisuliselt kooskõlas valitsuskabinetis seatud suunaga käsitleda idapiirialasid regionaalse tasakaalu seisukohalt eraldi tähelepanu vajava piirkonnana, samas ei ole hetkel veel tulenevalt pooleli olevast riigiplaani koostamise protsessist võimalik öelda, milliseid sekkumisi ministeeriumid täpsemalt kavandavad rakendada.

Riigiplaani esmase jaotusettepaneku kinnitamine on kavandatud käesoleva aasta sügisesse riigieelarveprotsessi. Seejärel alustavad ministeeriumid kokkuleppega hõlmatud valdkondades tulevaste meetmete ja nende täpsemate tingimuste detailsemat väljatöötamist. Selle protsessi käigus saab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium välja tuua ka ettepanekud võimalikeks erisusteks, stiimuliteks ja eesmärkideks idapiirialadele konkreetsete meetmete või

poliitikavaldkondade lõikes ning need on võimalik viia Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks koos riigiplaani lõpliku heakskiiduga eeldatavasti 2027. a lõpus.

Teie konkreetsele ettepanekule, luua eraldi idapiirialade suurinvesteeringute toetusmeede, on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium palunud esmast tagasisidet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt.

Tagasisides märgitakse, et mitme juba täna olemasoleva toetusmeetme puhul (näiteks suuremahuliste investeeringute toetus, starditoetus) rakendatakse soodsamaid tingimusi ebasoodsamates piirkondades tegutsevatele ettevõtjatele. Samuti on eraldi regionaalne toetusmeede ka praegu juba olemas, nimelt VKE arenguprogramm, mis on mõeldud toetama ettevõtjaid eksklusiivselt väljaspool Harjumaad ja Tartut. Ühtlasi jätkatakse ka tulevikus toetusmeetmete vahendite piirkondliku jaotuse seiret ning vajadusel sekkutakse proaktiivselt. Saadud kogemusi on võimalik rakendada uue eelarveperioodi meetmete kavandamisel.

Eraldiseisvat idapiirialade suurinvesteeringute toetamise meedet (analoogset Ida-Viru õiglase ülemineku fondi meetmetega) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil hetkel kavas ellu kutsuda ei ole. Samas on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium uue riikliku partnerluskava 2028–2034 ehk ELi riigiplaani koostamise raames idapiirialade väljakutsetele eraldi tähelepanu pööramas. Kavandatavate tööstusinvesteeringute toetusmeetmete juurde ollakse loomas süsteemi, mis võimaldab arvestada regionaalsete (sh idapiirialade) väljakutsetega (sõltuvalt meetmest ja riigiabi liigist näiteks suuremad toetusprotsendid). Samuti kaalutakse võimalusi, kuidas tulevase uue tööstusinvesteeringute toetusmeetmete tingimuste disainis jätta võimalus avada eraldiseisvaid sihistatud taotlusvoore (nt strateegiliste valdkondade ja/või piirkondade põhiselt (sh ka idapiirialad).

Ettevõtlusvaldkonna toetusmeetmed on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt vaadatuna kindlasti fookuses kui suure regionaalse mõju potentsiaaliga meetmed, mille puhul jälgida nende väljatöötamise protsessis, et need panustaksid senisest enam väljaspool Harjumaad ja idapiirialadel, ning et need disainitaks võimalikult suures ulatuses regionaalseid vajadusi ja võimalusi arvestades. Seniste piirkonnas rakendatud riigieelarvest rahastatavate programmide (Kagu-Eesti, Ida-Viru, Setomaa, Peipsiveere) ülevaatamine algab käesoleva aasta teises pooles koos teiste riigieelarvest rahastatavate programmide ülevaatamise protsessiga ja programmide ajakohastamisega seotud otsused tehakse samuti riigiplaani koostamisega paralleelselt, arvestades nende koosmõju ja täiendavust. Mõlema protsessi osas kaasame piirkonna esindajaid esimesel võimalusel kui Vabariigi Valitsuse poolt on otsustatud riigiplaani esmane jaotusettepanek ja ministeeriumide poolt asutakse täpsustama riigiplaanis kavandatavaid tegevusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hendrik Johannes Terras

Regionaal- ja põllumajandusminister

Teadmiseks: Riigikantselei, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Tarmo Kivi

5885 1476 tarmo.kivi@agri.ee